

Geachte griffie,

Hierbij ontvangt u het kader over het ramen van onderuitputting kapitaallasten en loonkosten met begeleidende brief voor uw raad.

Op 8 april heeft u van ons de begrotingscirculaire 2027 ontvangen.

Hierin hebben we aangekondigd dat er een kader zou komen over het ramen van onderuitputting.

Het kader over onderuitputting zal worden opgenomen in te actualiseren

[Gemeenschappelijk financieel toezichtkader \(GTK\)](#) wat naar verwachting voor de zomer wordt vastgesteld en gedeeld.

Mijn verzoek aan u is om deze te delen met de raadsleden van uw gemeente.

Uw college ontvangt eveneens dit kader met begeleidende brief voor uw raad.

Mocht u vragen hebben over deze mail, dan kunt u hierover met mij contact opnemen.

Met vriendelijke groet,

Namens het cluster Financieel Toezicht

Maria van den Broek

Senior beleidsadviseur financieel toezicht

Provincie Overijssel | Team BCF

Telefoonnummer: 06-27 42 67 85

Aanpassing tekst GTK

Artikel 7.8 Taakstellingen, bezuinigingen en ombuigingen, onderuitputting van het GTK aanpassen:

Taakstellingen, bezuinigingen, ombuigingen, onderuitputting en daarmee gemoeide stelposten, beoordeelt de toezichthouder op hardheid en haalbaarheid. Ook wordt beoordeeld of ze binnen de termijn van de raming gerealiseerd worden. Het is noodzakelijk dat de ramingen hiervan reëel zijn onderbouwd. Het proces dat bij het concretiseren gevolgd gaat worden moet ook vastliggen. Bezuinigingen en ombuigingen moeten concreet en ten minste op programmaniveau zijn ingevuld.

In deze aanpassing zijn de door de Commissie BBV in de notitie Structurele en incidentele baten en lasten opgenomen specifieke stelposten voor loonkosten en kapitaallasten nader uitgewerkt. Een algemene stelpost is naar ons oordeel niet reëel. Toestaan van een stelpost is altijd naar oordeel van de toezichthouder.

Stelpost onderuitputting loonkosten:

Uitgangspunt is reële loonkosten, bij uitzondering kan onderuitputting loonkosten worden begroot. In het geval dat de gemeente de stelpost onderuitputting loonkosten wil ramen moet de gemeente deze goed onderbouwen (op basis van de bestaande formatie) en laten aansluiten bij reële verwachtingen. Hierbij moet ook het verband met de raming externe inhuur en historie worden meegenomen. In de laatste jaarschijf van de meerjarenraming moet de stelpost zijn afgebouwd. Om een stelpost onderuitputting loonkosten op te nemen in de begroting is afstemming vooraf met de toezichthouder noodzakelijk.

Stelpost onderuitputting kapitaallasten:

Uitgangspunt blijft realistisch begroten. De stelpost kan alleen betrekking hebben op nieuwe investeringen waarvan de kapitaallasten ten laste van de exploitatie komen. Voor de investeringen waarvan de kapitaallasten worden gedekt uit een dekkingsreserve kapitaallasten of via een kostendekkende exploitatie riool en afval is geen stelpost mogelijk. Naar het oordeel van de toezichthouder is een stelpost onderuitputting kapitaallasten uitsluitend reëel op basis van historische realisatiegegevens van de laatste twee vastgestelde jaarrekeningen en bedraagt maximaal 20% van de geraamde kapitaallasten. Als een gemeente de stelpost onderuitputting wil ramen moet de gemeente deze goed onderbouwen en laten aansluiten bij reële verwachtingen. Hierbij moet ook het verband met de investeringsplanning en historie worden meegenomen. Bij de beoordeling betreft de toezichthouder een eventueel negatief structureel rekeningsaldo. Om een stelpost onderuitputting kapitaallasten op te nemen in de begroting is afstemming vooraf met de toezichthouder noodzakelijk.

Als naar het oordeel van de toezichthouder de taakstellingen, bezuinigingen, ombuigingen of onderuitputting en daarmee gemoeide stelposten onvoldoende reëel

zijn ingevuld, worden de begrotingssaldi hierop negatief bijgesteld. Ook ervaringen met eerdere bezuinigingsmaatregelen worden in de beoordeling betrokken. Deze bijstelling kan tot gevolg hebben dat de begroting en meerjarenraming naar het oordeel van GS niet structureel en reëel in evenwicht zijn.

Voor een nadere toelichting op de begrippen taakstellingen, bezuinigingen, ombuigingen en onderuitputting en stelposten wordt verwezen naar de begrippenlijst in bijlage 3.

Opname begrip onderuitputting in bijlage 2:

Er is sprake van onderuitputting wanneer er minder lasten worden gerealiseerd dan begroot. Dit wordt ook wel onderschrijding van de begroting genoemd. Artikel 189, lid 2, van de Gemeentewet bepaalt dat de begroting structureel en reëel sluitend hoort te zijn. Vanuit dit uitgangspunt wordt het opnemen van een algemene stelpost voor onderuitputting niet wenselijk geacht, omdat dit kan wijzen op een te weinig realistische raming. Specifieke stelposten onderuitputting kunnen daarentegen passend zijn, mits zij goed zijn onderbouwd en aansluiten bij reële verwachtingen. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van historische patronen ter ondersteuning van de onderbouwing.

Cijfervoorbeeld onderuitputting kapitaallasten in bijlage 2:

De norm van de maximale toegestane onderuitputting kapitaallasten van 20% is afgeleid van de macro IV3-rapportage voor de kostensoort afschrijvingen over de jaarrekening 2024 van de gemeenten. Deze is aangevuld met de rentecomponent en de inschatting van de investeringen in rioleringswerken en investeringen gedekt door reserve kapitaallasten.

Rekenvoorbeeld

Voor de berekening van de onderuitputting kapitaallasten gaan we uit van nieuwe investeringen van het begrotingsjaar t-1. Aangenomen mag worden dat eerdere investeringen zijn gerealiseerd of opnieuw zijn gepland.

Op de volledige kapitaallasten dient de bijdrage uit de reserve kapitaallasten en de afwijkingen op kapitaallasten van riool- en afvalinvesteringen welke indirect worden gedekt worden via egalisatie-voorzieningen, gecorrigeerd te worden.

Afhankelijk van de gekozen startmoment van afschrijving (meeste gemeenten gebruiken de methodiek: afschrijving start in het eerstvolgende begrotingsjaar na de investering) zijn de nieuwe kapitaallasten van begrotingsjaar t gebaseerd op de investeringen van begrotingsjaar t-1. Door vertraging in de uitvoering van investeringen in begrotingsjaar t-1 treedt onderuitputting op in de nieuwe kapitaallasten begrotingsjaar t. Het is niet aannemelijk dat deze onderuitputting van begrotingsjaar t-1 ook in latere begrotingsjaren optreedt en daarmee een structureel karakter krijgt. Dat geldt wel voor de investeringen

uit begrotingsjaar t welke door vertraging in de uitvoering kan leiden tot onderuitputting kapitaallasten in het begrotingsjaar t+1. Idem ook voor latere investeringsjaren.

Investeringsplan 2026-2030						
Gemiddelde afschrijving 20 jaar						
Rente 3%						
Afschrijving start jaar volgend op investering						
Rente in investeringsjaar 50% * 3%						
	2026	2027	2028	2029	2030	
Investeringen	20.000.000	18.000.000	30.000.000	25.000.000	42.000.000	
waarvan ten laste van reserve kapitaallasten	-2.000.000	-3.000.000	-4.000.000	-4.500.000	-5.000.000	
waarvan ten laste van gesloten riool/afvalexploitatie	-2.000.000	-2.000.000	-2.500.000	-3.000.000	-3.500.000	
resterende investeringen	16.000.000	13.000.000	23.500.000	17.500.000	33.500.000	
Programmabegroting	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Afschrijving volgend uit vorig investeringsjaar		800000	650000	1175000	875000	1675000
Rente volgend uit vorig investeringsjaar		480000	390000	705000	525000	1005000
Rente uit lopend investeringsjaar	240.000	195.000	352.500	262.500	502.500	0
Totaal kapitaallasten investeringen t-1		1.475.000	1.392.500	2.142.500	1.902.500	2.680.000
Maximale onderuitputting 20%		295.000	278.500	428.500	380.500	536.000

Toelichting:

De investeringen 2026 (netto 16 mln) leiden tot kapitaallasten 2027 van € 1.475.000.

De investeringen 2027 (netto 13 mln) leiden tot kapitaallasten 2028 van € 1.392.500.

De investeringen 2028 (netto 23,5 mln) leiden tot kapitaallasten 2029 van € 2.142.500.

De investeringen 2029 (netto 17,5 mln) leiden tot kapitaallasten 2030 van € 1.902.500.

De toegestane onderuitputting bedraagt maximaal 20% van de nieuwe investeringen van het vorige boekjaar en werkt niet cumulatief door en moet worden aangetoond met de historie van de laatste 2 jaarrekeningen.

Provincie Overijssel
Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
www.overijssel.nl
overijsselloket@overijssel.nl
KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Aan de Gemeenteraden van de Overijsselse gemeenten

Inlichtingen bij
Mevr. M.W.J. van den Broek
Telefoon 0627426785
MWJ.vd.Broek@overijssel.nl

Datum	Kenmerk	Zaaknummer	Pagina	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
23.04.2026	D2026-04-016053	2026-014885	1 van 2	1		

Onderwerp: Kader voor het ramen van onderuitputting in uw begroting

Geachte raad,

Wij hebben een kader vastgesteld onder welke voorwaarden u specifieke stelposten onderuitputting kunt ramen. In deze brief leest u wat wij verstaan onder onderuitputting en waarom u dit kader nu ontvangt. Daarnaast informeren wij u dat we voornemens zijn om u voor de zomer een geactualiseerd Gemeenschappelijk Toezichtkader (GTK) en aanvulling op de begrotingscirculaire 2027 toe te sturen.

Wat is onderuitputting?

Onderuitputting houdt in dat er minder geld wordt uitgegeven dan begroot, oftewel een onderschrijding van de begroting. De commissie BBV heeft in de geactualiseerde [notitie structurele en incidentele baten en lasten](#) opgenomen dat het BBV geen expliciet verbod bevat op het opnemen van een stelpost voor onderuitputting op begrotingsbasis. Wel geeft de commissie aan dat het opnemen van een algemene stelpost onderuitputting niet past binnen het uitgangspunt van realistisch ramen. Specifieke stelposten onderuitputting die goed onderbouwd worden, kunnen daarentegen passend zijn. Het is aan gemeenten om deze specifieke stelposten te onderbouwen en aan de toezichthouder om deze op realiteit te beoordelen.

Waarom ontvangt u dit kader nu?

Op dit moment zijn de provinciaal toezichthouders bezig met de aanpassing van het Gemeenschappelijk Toezichtkader (GTK). In het geactualiseerde kader wordt onder andere de actuele wet- en regelgeving verwerkt en de uitgewerkte voorwaarden voor de structurele inzet van de reserves. Ook zullen hierin de voorwaarden worden opgenomen waaronder gemeenten in hun begroting een specifieke stelpost onderuitputting kunnen ramen.

Gemeenten zijn momenteel al bezig zijn met het opstellen van hun kadernota's. Daarom delen we alvast het kader met de bijbehorende voorwaarden met u vooruitlopend op de actualisatie van het GTK. In de bijlage leest u dit kader met de voorwaarden die wij stellen aan het ramen van een specifieke stelpost onderuitputting. Aan de hand van deze voorwaarden zullen wij de specifieke stelpost toetsen. We vragen gemeenten om hier in hun onderbouwing rekening mee te houden en het ramen van een specifieke stelpost onderuitputting (vooraf) met hun toezichthouder te bespreken.

Nieuw GTK en aanvulling begrotingscirculaire

Zodra het nieuwe GTK is vastgesteld door alle Gedeputeerde Staten zullen wij dit met de gemeenten delen. Naar verwachting zullen we dit voor de zomer doen. Afhankelijk van de uitkomsten van de meircirculaire 2026 zullen we dan ook met een aanvulling op de begrotingscirculaire 2027 komen. De begrotingscirculaire hebben we begin april naar alle gemeenten verzonden.

Neem gerust contact met ons op als u nog vragen heeft

Heeft u vragen? Neemt u dan gerust contact op via de contactgegevens vermeld in het briefhoofd onder *Inlichtingen bij*. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer 2026-014885 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter, A.P. Heidema

secretaris, N. Versteeg

Bijlage 1. Aanpassing tekst GTK onderuitputting artikel 7.8 (kader)